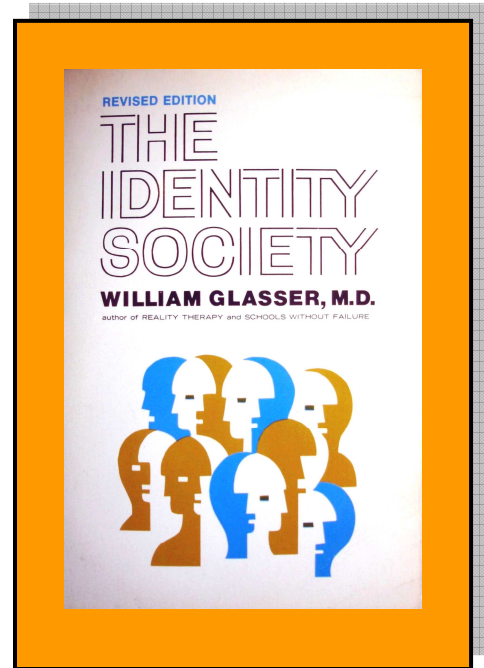

Citati iz knjige

WILLIAM GLASSER
THE IDENTITY SOCIETY
(revised edition)

Harper&Row, Publishers, Inc.
1975.
ISBN 0-06-090446-1
1175

Od vremena tiskanja ove knjige prošlo je više od 30 godina. Zanimalo me kako je tada W. Glasser gledao na pitanja ljudske povezanosti (uključenosti), usamljenosti, bola i patnje, uspjeha i neuspjeha.

Očito je, kako je Glasser i tada, kao i danas, naglasak stavljao na kvalitetan odnos osobe sa značajnim ljudima koji je okružuju. I tada je upozoravao na to kako ljudska nesreća ima svoj početak u doživljaju odbačenosti i neprihvaćenosti, slaboj povezanosti s onima koji su nam važni. I tada je naznačavao, a danas čini to sve više, kako lijekovi ne mogu izliječiti duševnu patnju. U smanjenju duševne boli može pomoći samo istinska blizina s drugim ljudskim bićem. Kako kaže Glasser danas, potrebna nam je (minimalno) barem jedna čvrsta i kvalitetna veza s drugom osobom.

Citate (u zakonski dopuštenom obliku)¹ namjenjujem svima koje zanima teorija izbora i njena primjena u različitim područjima ljudskog djelovanja. Posebice me zanimaju prijedlozi, mišljenja i iskustva onih koji su uključeni u „formalnu“ edukaciju iz teorije izbora, realitetne terapije i suradnog vođenja. Za korisne i zanimljive osvrte naći će se mjesta i na ovim web-stranicama.

---

¹ (Narodne novine br. 167 - 22.10.2003.) ZAKON O AUTORSKOM PRAVU I SRODNIM PRAVIMA

Članak 90.

Dopušteno je doslovno navođenje ulomaka autorskog djela (citata) koje je na zakonit način postalo pristupačno javnosti, radi znanstvenog istraživanja, nastave, kritike, polemike, recenzije, osvrta, u mjeri opravdanoj svrhom koja se želi postići i u skladu s dobrim običajima, time da se mora naznačiti izvor i ime autora.

- ...pola milijarde ljudi koji žive u bogatom Zapadnom svijetu - koji se kreću baš sada prema onome što ja vjerujem da je najbolje nazvati *društvom identiteta*.
- ... ljudi danas zaokupljaju sebe sve više i više jednom neovisnom ulogom - svojim identitetom.
- ...radije nego da rade za cilj i tada traže osobnu satisfakciju, mladi danas najprije teže za ispunjenjem uloge, za nečim što ima osobno značenje i obećava zadovoljstvo. Oni mogu naporno raditi za cilj koji može donijeti takvu ulogu.
- Danas se svatko pokušava koristiti radom, uslugom ili igrom da bi postigao uspješan identitet uključivanjem s drugima i ciljevima koji će im pomoći da budu uspješno uključeni. Mnogi ljudi griješe, međutim, u toj teškoj zadaći postizanja uspješnog identiteta. Nesposobni da to ostvare... oni se mire s neuspješnim identitetom: emocionalnim poremećajima, asocijalnim ponašanjima, luckastim razmišljanjima ili bolesti – sve kao pokušajima da ublaže bol zbog svog neuspjeha.
- Nema oštrije usamljenosti od one usamljenosti koja postoji u gomili u kojoj većina ljudi očito uživa u međusobnom druženju.
- ... jedini način na koji možete očuvati uspješan identitet je prihvatiti i biti prihvaćen od drugih koje poštujete i koji vjeruju da ste vrijedni pažnje.
- Vrednujući sebe, djeca brinu manje oko ciljeva nego što su to radili njihovi roditelji. Oni su više zauzeti svojom ulogom, svojim ljudskim potencijalima i svojom srećom.
- Danas su u mnogim obiteljima dvije kulture: roditelji koji su orijentirani cilju i žive u jednoj, i njihova djeca koja su orijentirana prema ulogama žive u drugoj kulturi.
- ... dijete koje raste i snažno iskazuje svoju novu ulogu može izgubiti potporu svojih roditelja, potporu koju je slobodno dobivalo dok je bilo mlađe. Ono treba uključenost s roditeljima više nego ikada, dok je adolescent ili mlada osoba, kako bi ostvarilo uspješnu ulogu. Ukoliko ne može naći uključenost unutar obitelji, ono će tražiti izvan nje.
- Prednjačenje uloge pred ciljem, prisutno kod većine mladih, danas nije samo ograničeno na mlade.

- Mnogi stariji ljudi prihvaćaju značajnost uloge. Oni su čvrsto vjerovali, međutim, kako se uloga može postići na tradicionalne načine. A to je, osoba najprije treba naporno raditi kako bi zadobila sigurnost i tek tada pokušati dosegnuti ulogu. Stariji vjeruju kako bi svatko trebao biti najprije orijentiran cilju...
- ... mladi kažu kako je ovaj tradicionalni redosljed nehuman i degradirajući.
- Ako zapitamo tinejdžerku: „Što ti je najvažnije“, ona će obično odgovoriti: „Biti ja“. Mi je pitamo: „Što to znači, biti ja?“, a ona odgovara: „Biti svoja, uživati u sebi, predstavljati nekoga, imati svoje vlastite osjećaje da sam netko, imati prijatelje, imati vrijednosti, biti prihvaćena od drugih.“
- ... zaključio sam kako su dvije ljudske kvalitete potrebne da bi se ostvario uspješan identitet: ljubav i važnost. Prvo - netko treba voljeti i biti voljen – da bi bio uključen s ljudima koje poštuje i skrbi. Drugo – on mora obavljati zadaće vrijedne pozornosti koje će povećati njegov osjećaj vlastite vrijednosti i (on) obično pomaže drugima da imaju isto.
- U novom društvu identiteta najširi uzrok bola jest neuspjeh u uključivanju koji iskusimo kao usamljenost... u pokušaju da umanjimo bol samoće, mi možemo patiti od depresije, ljubomore, sumnjičavosti, lakomosti, osvetništva, mržnje, krivnje, srama i dosade. Premda su ta osjećanja bolna, ni jedno nije toliko bolno kao što je izravno osvješćivanje da smo usamljeni, odbijajući i odbačeni od drugih. Ako nismo u mogućnosti zamijeniti ijedno od tih osjećanja bola usamljenosti i ako ostanemo neuključeni, naš će živčani sustav postati preplavljen bolom usamljenosti koju izaberemo kako bi se spasili u irealnosti. Mi odbacujemo realitet kako bismo smanjili bol...
- ...mnoga su asocijalna ponašanja pokušaj da se umanji bol samoće vrijeđanjem ili iskorištavanjem drugih.
- Sada smo u društvu identiteta koje stavlja veliki naglasak na osobnu ugodu. Nalazeći malu vrijednost u napornu radu samo za sigurnost i preživljavanje, ljudi rade naporno ako će im takav rad učvrstiti njihovu ljudskost. Pružajući sigurnost ili iluziju društva identiteta, mi tražimo užitak uspješnog identiteta. Ako smo u nemogućnosti ostvariti uspješni identitet, naše je jedino pribježište neuspjeh.
- Ogroman broj ljudi koji danas sebe vide kao neuspješne i koji, zbog boli vlastite usamljenosti, pate ili potiču druge na patnju, predstavljaju stanja potpuno nova ljudskoj vrsti. Nikada prije nije se tako mnogo ljudi neuspješno naprezalo za osobnim uspjehom.

- Ukratko, kada se osjećamo loše, moramo naučiti ne pokušati smanjiti bol na način koji će nas odvojiti od drugih. Mi moramo naučiti djelovati prema uključivanju, čak i kada to iziskuje vrijeme. Premda mi možemo patiti usamljeni, kako budemo otkrivali putove za povećavanje naše uključenosti, pouzdanje da ćemo možda biti uključeni učinit će ta razdoblja manje samotnim i bolnim.
- Naše novo društvo, bremenito usamljenošću i neuspjehom, više je zaokupljeno oslobađanjem od bola i patnje nego bilo koje prijašnje. Jedna četvrtina svih medicinskih sredstva jesu ona za umirenje ili lijekovi za oslobađanje od bola. Više od polovice ljudi koji traže liječnika to radi zbog nespecifičnih pritužbi prije negoli zbog jasnih tjelesnih smetnji.
- ... milijuni ljudi koriste lijekovi svih vrsta, legalne i ilegalne, u pokušaju da otklone bol neuspjeha.
- Zašto su lijekovi i alkohol tako cijenjeni da ljudi neće odustati od njih čak iako shvaćaju koliko su oni razorni?
- Potreba za uključenosti ugrađena je u naš živčani sustav i mi uvijek osjećamo bol kad nemamo nikoga. Bol nas upozorava da tražimo uključivanje s drugima. Ako u tome ne uspijemo, uvijek ostaje jedna mogućnost za uključivanje: mi sami. Kao takvo, ono je nezadovoljavajuće i bolno u usporedbi s uključenosti koju imamo s drugima, koje je vrijedno; uključenost sa sobom će umanjiti i ponekad privremeno ukloniti bol samoće. Ali, kako mi trebamo uključenost s drugima, samouključenost je neodgovarajuća mogućnost; ne možemo prevariti naš živčani sustav na duže vrijeme.
- Lijekovi su škodljivi za ljude neuspješnog identiteta zato jer oni čine usamljenost, neuspjeh i samouključenost tolerantnima...
...oni nam dopuštaju da sjedimo na užarenoj peći i da ne osjećamo bol čak i kad znamo da ćemo izgorjeti.
- Tijekom 90 godina „moderna“ nas je psihijatrija navikavala na ideju da ako patimo od psiholoških simptoma imamo malo izbora. Simptom i bol rezultat su konflikta ukorijenjenog u našem podsvjesnom, u dijelu naše duše nad kojom nemamo kontrolu.
- Psihozu se rijetko shvaća kao izbor, bilo oni koji su je prihvatili, bilo oni koji su umiješani oko njih: njihovi liječnici, obitelji, poslodavci ili prijatelji...
- ... svakome je mnogo lakše vjerovati da osoba jednostavno dobije „bolest“ i da nitko nema odgovornosti za to što se dogodilo. U skladu s time, ne volimo prihvatiti kako je ludost izbor jer smo svi mi ponekad luckasti. Ako bismo prihvatili da je to izbor za

druge, isto tako morali bismo prihvatiti da je to izbor i za nas same.

- Trebamo društvo koje omogućuje ljudima šansu za uspjeh, šansu za uključivanje, šansu da urade nešto vrijedno. Mi trebamo takvo društvo više nego što trebamo bolnice, klinike, i znanstvenu medicinu koja nije primjenjiva na probleme ljudi koji ne uspijevaju.
- Trebamo se povezati s njima (usamljenim ljudima - op. IL) i dati im početno iskustvo toplog, ljudskog odnosa.
- ... svi simptomi, psihološki ili psihosomatski, i sva neprijateljska, agresivna, iracionalna ponašanja rezultat su usamljenosti i osobnog neuspjeha. Oni su pratitelji usamljenih, neuspješnih i ljudi koji pate, koji u naprezanju za identitetom ne uspijevaju i koji i sebe vide kao neuspješne. Neuspjeh je usmjeren uz pridruženi simptom da bi se reducirala bol samoće. Kad je simptom bolan sam po sebi, dalji pokušaji da se reducira bol jesu droga ili alkohol.
- Realitetna je terapija put da se dobije i zadrži uspješan identitet.
- Uključenost s najmanje jednom uspješnom osobom uvjet je za uspješno odrastanje, zadržavanje uspjeha, ili promjenu iz neuspjeha u uspjeh.
- Uključenost je temelj terapije.
- Smatram televiziju opasnošću za djecu od druge do pete godine, jer bi oni tada trebali učiti igrajući se jedno s drugim, socijalizirati i komunicirati. Djeca trebaju mnogo socijalnog iskustva da bi dobili pouzdanje u svoje sposobnosti za uključivanje. Najveća prepreka dječjoj socijalizaciji, prepreka u društvu identiteta možda štetna koliko je glad bila opasna u društvu preživljavanja, jest ekscesivno gledanje televizije.... Preporučujem da se djeci za vrijeme njihova formativnog razdoblja vrijeme gledanja televizije svede na kratka razdoblja.
- ...mnogi su mladi nesposobni pronaći svoje neovisno mjesto, zadovoljavajući osjećaj tko su. Nesposobni da dosegnu ljubav i važnost u odnosu prema svojim roditeljima, vršnjacima i učiteljima, oni sebe identificiraju kao neuspješne. Dobar osjećaj o sebi – uspješan identitet – potiče dijete prema ciljevima. Djeca koja ne mogu ostvariti uspješan identitet, bez obzira na to dolaze li iz bogatog ili siromašnog doma, uključuju se u ono što... sam opisao kao neuspješne aktivnosti.

- Na nesreću, mnogi roditelji smanjuju uključenost, počevši od djetetova prvog školskog neuspjeha; kada dijete roditelje treba najviše, ono ih gubi.
- ... dijete kojemu nedostaje roditeljske uključenosti sklizne u školi. Roditelji koji se tada povuku oslabe uključenost...
- ... da bi podigli uspješnu djecu u našem društvu orijentiranom k ulogama, moramo im pomoći da pronađu ciljeve koji će podržati njihove uloge.
- ...roditelji mogu reći: „mi smo više zabrinuti za tebe kao osobu nego što smo zabrinuti zbog tvoga školskog neuspjeha i kako to na nas djeluje...mi te volimo, mi bismo ti željeli pomoći, mi smo uz tebe, ali uspjeh u školi tvoja je odgovornost...“
- U društvu identiteta uključenost znači: Ja se zanimam za tebe kao osobu, ali ti moraš sam pronaći koje ciljeve želiš za sebe..
- Ne pružajte djetetu previše pomoći oko domaćeg rada – javlja se previše izazova i otpora, previše se starih scena ponavlja. Bolje je unajmiti nekoga drugog.
- Roditelji moraju naučiti uključiti se sa svojim djetetom tako da ono može povratiti uspješan identitet.
- Smanjujući naglasak na tjelesne simptome i potpuno odbijajući koncept mentalnih bolesti, moramo odbiti ideju kako je za mnoge kronične organske simptome primaran medicinski tretman.
- Trebamo institucije koje će služiti ljudskoj potrebi za uključenošću, a koje se u društvu identiteta više ne potiskuje...
... predlažem općinski centar za uključivanje (Community Involvement Center). Centar je koncipiran tako da svaka općina ima vlastitu organizaciju koja pomaže neuspješnim osobama, bez obzira na simptome koji se pokazuju.

